

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

๑_หลักสูตรวิชานาฏศิลป์

๒_แผนการจัดการเรียนรู้

๓_PowerPoint_ประกอบการสอน

๔_ใบงาน_เฉลย

๕_ข้อสอบประจำหน่วย_เฉลย

๖_ข้อสอบ_เฉลย

๗_ข้อสอบ O-NET_เฉลย

๘_การวัดและประเมินผล

๙_เสริมสาระ

๑๐_สื่อเสริมการเรียนรู้

การแสดงละครที่ไม่ใช้ท่ากร่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ
๒. วิเคราะห์การแสดงตามหลักนาฏศิลป์และการละคร
๓. วิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และการละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง
๔. บรรยายและวิเคราะห์อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง
๕. พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง

ละครร้อง

- ละครร้องสลับพูด จะใช้ผู้หญิงแสดงล้วน ยกเว้นตัวตลก หรือจำพวกที่เรียกว่า “ตลกตามพระ” จะใช้ผู้ชายแสดง โดยมีบทบาทเป็นผู้ช่วยพระเอก แสดงบทตลกขบขัน เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน
- ละครร้องล้วนๆ จะใช้ผู้ชายและผู้หญิงแสดงจริงตามเนื้อเรื่อง

ละครพูด

- ละครพูดล้วนๆ หรือละครพูดแบบร้อยกรอง เนื้อเรื่องที่แสดงนำมาจากละครเก่า เช่น เรื่องสังข์ศิลป์ชัย ซึ่งจะแสดงในลักษณะสมัครเล่นและแสดงในวันหยุดนักขัตฤกษ์เป็นหลัก
- ละครพูดสลับป่า หรือละครพูดสลับป่า เป็นละครที่ยึดการพูดเป็นหลัก มีบทร้อง เป็นเพียงส่วนประกอบ
- ละครพูดอาฉันทน์ เรียกชื่อตามลักษณะอาประพันธ์ มีเพียงเรื่องเดียว คือ เรื่องมัทนะพาธา หรือตำนานแห่งดอกกุหลาบ

ละครสังคีต

- รัชกาลที่ ๖ ทรงริเริ่มขึ้นโดยมีวิวัฒนาการมาจากการแสดงละครพูดสลับป่า หรือการแสดงละครพูดสลับป่า แต่ต่างกันว่าละครสังคีตมีบทป่าหรือบทสลับป่ารับพูดและบทป่าหรือบทสลับป่ารับขับร้องในการดำเนินเรื่องเท่าๆ กัน จะตัดอย่างหนึ่งอย่างใดออกไม่ได้ เพราะจะทำให้เสียเรื่อง

บทร้อง - บทพูดที่ใช้ประกอบการแสดง

บทร้อง

ละครร้องแบบดั้งเดิมบทร้องจะมีความสำคัญมาก เนื่องจากจะต้องใช้บทร้องในการดำเนินเรื่อง โดยไม่มีบทพูดแทรก บทร้องจะต้องมีความไพเราะ ใช้ถ้อยคำที่สละสลวย สามารถสื่อความได้อย่างชัดเจน

บทพูด

มีความสำคัญมาก เพราะมีหน้าที่ในการดำเนินเรื่องให้แนวคิด ประชัญ
มคติธรรมที่ผู้ชมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ บทพูดที่ดีจะต้องมีความหมาย
มีความสำคัญต่อกาดำเนินเรื่องทุกตอน สำนวนถูกต้องตามสมัยและฐานะของตัวละคร

องค์ประกอบของการแสดง

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง

ละครร้อง

จะใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม แต่ถ้าเป็นละครร้องที่เกี่ยวกับภาษาต่างๆ หรือเนื้อเรื่องกล่าวถึงตัวละครต่างชาติ ดนตรีที่ใช้ต้องเพิ่มเครื่องดนตรีภาษาอื่นเข้าไปด้วย เช่น เครื่องภาษามอญ ซึ่งประกอบด้วยตะโพนมอญ เปิงมางคอก ฉาบใหญ่ เป็นต้น

ละครพูด

จะไม่มีเพลงร้องประกอบเรื่อง ดนตรีจะบรรเลงเฉพาะเวลาเปิดฉาก โดยจะใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม หรือวงดนตรีสากลบรรเลงประกอบการแสดง

ละครสังคีต

จะใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง การดำเนินเรื่องจะมีลูกคู่ร้องเพลงบรรยายเรื่องทั้งหมด เพลงที่ตัวละครร้องในฉากจะมีลูกคู่รับอยู่หลังฉาก

การแต่งกาย

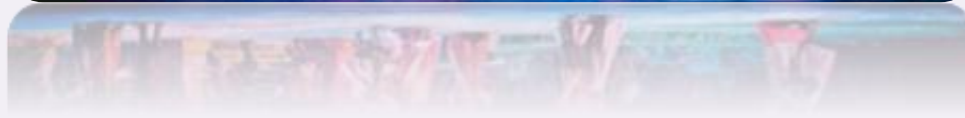
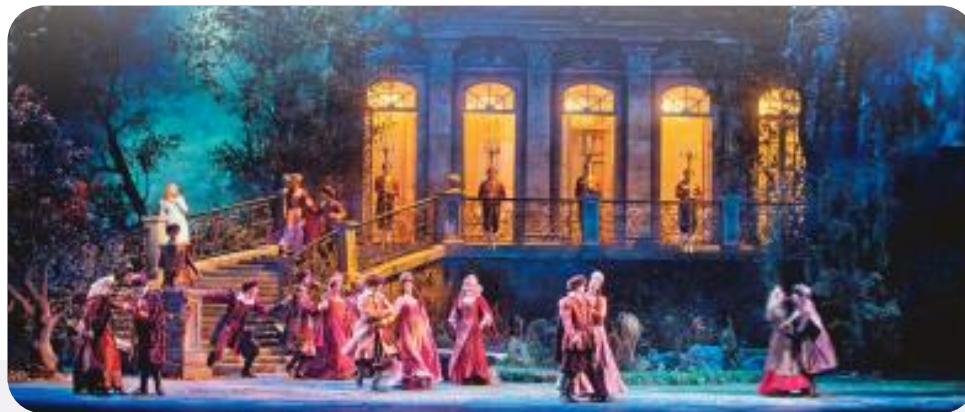
ผู้แสดงจะแต่งกายตามประเภทของการแสดง โดยละครร้องล้วนๆ จะแต่งกายตามลักษณะของเชื้อชาติ เช่น จีน ลาว อินเดีย พม่า เขมร เป็นต้น

การแต่งกายของละครที่ไม่ใช่ที่ปรา จะต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและฐานะของตัวละคร (จากภาพเป็นการแสดงละครพูดฉากฉันทน์ เรื่องมัทนะพาธา)

แสง สี เสียง ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดง

- ต้องรู้ส่วนกว้าง ส่วนลึก และส่วนสูงของเวที
- ที่นั่งผู้ชมกว้าง - ยาว สูง -ต่ำ อย่างไรก็ตาม ใด
- ความต้องการอุปกรณ์ต่างๆ มีมากน้อยเพียงใด จะตัดสิ่งใดออกได้หรือไม่
- ฉากที่ต้องสร้างมีจำนวนเท่าใด ในการสร้างฉากมีความยากง่ายอย่างไร
- วัสดุ - อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการสร้างฉากมีสิ่งใดบ้าง ใช้ระยะเวลานานเท่าไร
- สถานที่ที่ต้องสร้างฉากมีลักษณะอย่างไร มีพื้นที่เท่าไร เป็นที่โล่งกลางแจ้ง หรือเป็นโรงละครที่สามารถกันแดดกันฝนได้

ความงามและคุณค่า

ด้านสุนทรียะ

- เกิดความซาบซึ้งที่ได้สัมผัสทางตาและทางหูพร้อมกัน
- สามารถรับรู้อารมณ์ที่ตัวละครต้องการสื่อผ่าน
- ทางการพูดและการขับร้อง

ด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ

- ช่วยกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความคิด
- ให้คติสอนใจและคุณค่าทางด้านสติปัญญา

ด้านทัศนองค์ประกอบอื่นๆ

ความงามและคุณค่าเกี่ยวกับศิลปะสาขาจิตรกรรม

- การวาดภาพฉาก
- การแต่งหน้า
- เครื่องแต่งกายสำหรับละครไทยมีความวิจิตรงดงามมากโดยเฉพาะเครื่องแต่งกายพระ - นาง

การวิจารณ์และประเมินคุณภาพการแสดง

การวิจารณ์ละครร้อง

- รูปแบบของการแสดง พิจารณาว่าเป็นการแสดงละครร้องประเภทใด
- องค์ประกอบอื่นๆ พิจารณาถึงความไพเราะของดนตรีและการขับร้องและทัศนองค์ประกอบอื่นๆ
- ความเป็นเอกภาพ ซึ่งผู้แสดงทุกคนจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การวิจารณ์ละครพูด

- รูปแบบของการแสดง พิจารณาว่าเป็นการแสดงละครพูดประเภทใด
- องค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ฉาก แสง สี เสียง เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในการแสดงจะช่วยสร้างบรรยากาศให้มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
- ความเป็นเอกภาพ ผู้แสดงต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การวิจารณ์ละครสังคีต

- รูปแบบของการแสดง พิจารณาว่าเป็นการแสดงละครสังคีตเรื่องใด
- องค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ฉาก แสง สี เสียง เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ในการแสดงช่วยสร้างบรรยากาศให้มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
- ความเป็นเอกภาพ ผู้แสดงทุกคนต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน